

TROMPETI ÜLDÕPPE ÕPPEKAVA.

Õppeained	Üldõpe						
	I õ/a	II õ/a	III õ/a	IV õ/a	V õ/a	VI õ/a	VII õ/a
	noorem aste				vanem aste		
Põhipill	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
solfedžo	2	2	2	2	2	2	2
muusikalugu				1	1	1	1

I TROMPET. AINEKAVA

Ainekava on arvestatud keskmiste eeldustega õpilasele.

Noorem aste

Õpetuse eesmärgid:

- trompetimängu õppimist soovitada 8-10 aastasel;
- saavutada õiged algteadmised trompetimängus:
  1. kehahoid, pillihoid
  2. õige hingamine ja õige puhumine
  3. huulte töö
  4. keeletehnika arendamine
  5. puhas intonatsioon
  6. instrumendi häälestamine
  7. fraseerimine ja vabalt musitseerimine
  8. lihtsamate štrihhide kasutamine
  9. mängu analüüs

Õpilased esinevad 3 korda õppeaasta jooksul, sealhulgas kevadisel üleminekuarvestusel kahe erineva iseloomuga palaga peast. Tehnilised arvestused toimuvad poolaasta lõpul. Esitatakse üks duur ja üks moll heliredel ning etüüd.

I õppeaasta

Heliredelid ühe märgi ulatuses üks oktav
Kõik heliredelid kolmkõlaga.

Štrihhid: nonlegato, legato, staccato

Pala analüüs:

helistik, taktimõõt

Aastas õpitakse 5-7 lihtsat pala ja 5-7 etüüdi või harjutust.

II õppeaasta

Tähelepanu keskendada õigete mänguvõtete kindlale omandamisele.

Jälgida tooni ja õiget lahtimängu.

Heliredelid: kahe märgini 1 oktav, kolmkõla, (vajadusel võib heliredeleid murda)

Muusikalised terminid (tempo, dünaamika).

Aastas õpitakse 5-7 lihtsat pala ja 5-7 etüüdi või harjutust.

III õppeaasta

Jälgida, et palade ja etüüdide raskusastme suurenedes ei ilmneks segavaid pingeid ja kramplikust, et mängides säiliks mugavuse ja füüsilise vabaduse tunne.

Tegelda keerukamate rütmidega.

Heliredelid kuni kolme märgi ulatuses, kolmkõlad

Aastas õpitakse 5-7 erineva karakteriga pala ja 5-7 etüüdi. Noodilugemisel kasutada I-II klassi tasemega palu või etüüde.

IV õppeaasta

Saavutada vabalt mängitav ulatus F2.

Kasutada erinevaid štrihhe: detache, legato, staccato, tenuto.

Tegelda trioolide ja süntkoopidega, taktimõõduga 6/8 ja 9/8.

Koosmusitseerimine ansambelis või orkestris.

Kromaatile helirida.

Dominant septakordi põhikuju lahendusega.

Heliredelid kolme võtmemärgini.

Aasta jooksul õpitakse 5-7 pala ja 5-7 etüüdi.

Noorema astme lõpueksam

Eksamil mängida 2-3 erineva iseloomuga pala peast.

Tehniline arvestus:

- kolme märgini helistikest 1 duuri ja 1 mulli,
- kolmkõla

Vanem aste

Põhinõuded:

1. Mängimine ansambelis või orkestris
2. Väljendusrikas musitseerimine
3. Tehniliste oskuste täiendamine
4. Puhast intonatsioon
5. Teoste sisu lahtimõtestamine
6. Vormi analüüs

Õpilane esineb kooli kontsertidel 3 korda aastas, esitades peast 1-2 pala.

Tehniline arvestus 2 korda aastas, mil õpilane esitab ühe duuri, ühe mulli ja ühe etüüdi.

V õppeaasta

Töö toimub tehnilise täiustumise suunas.

Suurvormid

Aastas õpitakse 5-6 pala (suurvormid või nende mõni osa), 5-7 etüüdi.

Heliredelid: duurid ja mollid 4 märgini.

VI õppeaasta

Repertuaar laieneb vanamuusika ja levimuusika žanri.

Tutvumine topelttaccatoga.

Aastas õpitakse 5-6 pala (neist 1 suurvorm, mõni levimuusika pala) 5-7 etüüdi.

Heliredelid: duurid ja mollid 5 märgini.

VII õppeaasta

Senitehtu viimistlemine ja süvendamine. Oskus iseseisvalt tööd analüüsida.

Lugude ulatus G2.

Aastas õpitakse eksamikava (1 atonaalse või džässiliku kallakuga pala), 3-4 etüüdi; kõik heliredelid. Ansambli- või orkestrimäng.

Vanem astme lõpueksam

Eksamil mängida peast:

1 suurvorm

2 erineva iseloomuga pala

Tehnilisel eksamil:

1 etüüd

1 duur ja 1 moll kõigist õpitud heliredelitest.

II SOLFEDŽO AINEKAVA

NOOREM ASTE

I õppeaasta

PÕHIEESMÄRK: Rütmiõpetus. Laaditaju arendamine. Duur ja moll.

NÕUDED.

1) Meetrum ja rütm.

Rõhulised ja rõhutud taktiosad. Takt ja taktijoon. Taktidesse jaotamine. Lõpujoon.

Kordusmärk. Taktimõõdud 2/4, 3/4, 4/4 = C. Taktiviipamise skeemid. Noodivältused ja pausid:

tervenoot tervepaus
poolnoot poolpaus
veerandnoot veerandpaus
kaheksandiknoot kaheksandikpaus
kuueteistkümnendiknoot kuueteistkümnendikpaus
(vt. ka lisa 1)
Rütmid: “ti-ti”; “tiri-tiri”; “ti-tiri”; “tiri-ti”; “ta-i-ti”; “tai-ri”
Eeltakt

2) Noodikirja algteadmised.

Noodijoonestik ja abijooned. Nootide asukohad noodijoonestikul. Noodivarte õigekiri.
Pauside kirjutamine.
Viuli ja bassivõti. Nootide tähtnimed (silpnimed).

3) Helistikud.

Laadidi: duur ja moll. Astmed ja astmetaju arendamine.
Helistikud. Duurid C, F, G, D ja loomulikud mollid a, d, e. Tervetoon ja pooltoon.
Paralleelhelistikud. Toonika. I asme (toonika) kolmõla. Juhtheli.
Märgid: diees, bemoll ja bekaar
Eakohased 1- ja 2- häälsed laulud, harjutused, kaanonid. Transponeerimine. Improvisatsioon.
Meloodia ja rütmi arendusvõtted (kordamine, sekvents, varieerimine).

4) Diktaat.

Suuline ja kirjalik mälu- ja rütmidiktaat. Pikkus 2-4 takti.

5) Tempo ja dünaamika mõiste.

6) Muusikaline vorm.

II õppeaasta

PÕHIEESMÄRK: Molli kolm kuju - loomulik, harmooniline, meloodiline. Tutvumine intervallidega.

NÕUDED:

1) Rütm ja taktimõõt.

Punkt noodi järel. Punkteeritud rütmid “tai-ri”; “ta-i-ti”
(Taktimõõt 3/8 ja lihtsamad rütmid selles taktimõõdus)

2) Helistikud.

Kahe märgiga duurid ja mollid.
Molli 3 kuju: loomulik, harmooniline, meloodiline.

Heliredeli ehitus. Tervetoon ja pooltoon. Püsivad ja püsimatud ehk ebapüsivad astmed.
Püsimatute astmete lahendamine püsivatesse astmetesse. Lahendamise mõiste.
Tutvumine põhiastmete (I, IV, V) kolmkõladega.
Transponeerimine ja improvisatsioon.

3) Intervallid.

Tutvumine intervallidega.
Töö järgmiste intervallidega: p.1, p.8, p.5, p.4, s.3, v.3, s.2, v.2.

4) Diktaat.

Lihtne suuline ja kirjalik diktaat duuris ja mollis (4-8 takti).
Rütmidiktaat kuni 4 takti.

III õppeaasta

PÕHIEESMÄRK: Lihtintervallid. Akordiõpetuse algus.

NÕUDED:

1) Rütm ja taktimõõt.

3/8 taktimõõt. Grupeerimine. Taktiviipamine.

2) Helistikud.

Kolme märgiga duurid ja mollid. Mõiste: samanimelised helistikud.
Toonika kolmkõla pöörded: I, I6, I64. (Võib kasutada ka järgmisi tähistusi: duuris T, T6, T64:
mollis t, t6, t64).
Kolmkõla helide nimetused; priim, terts, kvint.
Funktsionaalsuse mõiste. Toonika (I astme) kolmkõla (T, t).
Subdominant (IV astme) kolmkõla (S, s). Dominant (V astme) kolmkõla (D). Põhikomkõlade
ehitamine ja laulmine duuris ja harmoonilises mollis. [Põhikomkõlade kasutamine laulude
saatmisel.]

3) Intervallid.

Töö järgmiste intervallidega: s.6, v.6, s.7, v.7. [s.7 lahendusega p.8,
v.7 lahendustega s.3, v.3].
Intervallide suurus toonides. Intervallide pöörded. Intervallide ehitamine antud noodist üles ja
alla.

4) Diktaat.

Suuline ja kirjalik diktaat (4-8 takti). Rütmidiktaat kuni 4 takti.

IV õppeaasta

PÕHIEESMÄRK: Akordide ehitamine ja laulmine duuris ning harmoonilises mollis, toonikakolmkõla pöörded, põhikolmkõlad põhikujus, D7 lahendusega.

NÕUDED:

1) Rütm ja taktimõõt.

Taktimõõt 3/8. Rütmi grupid kuueteistkümneendiknootidega.
Taktimõõt 6/8 ja viipamise skeem. [Triool ja süntkoop "ti-ta-ti"].

2) Helistikud.

Nelja märgiga duurid ja mollid.

3) Intervallid.

Lihtintervallide kordamine. Intervallide järgnevuste laulmine ja kuulamine.
[<2 harmoonilises mollis.]

4) Akordid.

Dominantseptakord V7 (D7) lahendusega duuris ja harmoonilises mollis. [Harmooniline järgnevus 4 takti]

5) Diktaat.

Diktaat duuris ja mollis 8 takti. Rütmidiktaat 4-6 takti.

Noorema astme lõpueksam

Kirjalik:

1. Diktaat 8 takti 2/4 või 3/4 taktimõõdus, ilma eeltaktita. Kirjutamise aeg kuni 30 minutit, mängitakse kuni 12 korda.

2. Kõlade määramine (kuulamine) koosneb kaheksast küsimusest intervallide ja akordide kohta. Kooskõla mängitakse kaks korda.

3. Rütmidiktaat 4-6 takti 2/4 või 3/4 taktimõõdus; mängitakse kuni 6 korda.

4. Teooria ainekava ulatuses.

Kirjaliku eksami hindamisel on suurema tähtsusega 1 ja 2 punkt (kokku 2/3 hindest). Rütmidiktaat ja teooria annavad 1/3 hindest.

Suuline (vastavalt piletile):

1. Duuri heliredeli (kuni 4 märgini) laulmine koos sama duuri toonika kolmkõla pöörete või põhikolmkõladega ja dominantseptakordi laulmine lahendusega

Või

mollis laulmine (2 märgini). Loomulik moll koos toonika kolmkõla pööretega või harmooniline või meloodiline moll koos põhikolmkõladega.

2. Võõra harjutuse laulmine duuris (kuni 2 märgini helistikes).

3. Üks harjutus aasta jooksul õpitud 10 - 12 harjutuse hulgast. Need harjutused peab kool kindlaks määrama ja õpilastele teadma andma

IV veerandi alguses.

4. Rütmiarjutuse koputamine (8 takti: 2/4 või 3/4 taktimõõdus).

VANEMA ASTME AINEKAVA

V õppeaasta

PÕHIEESMÄRK: Suurendatud ja vähendatud intervallid. Põhikolmkõlade pöörded duuris ja mollis.

NÕUDED:

1) Rütm ja taktimõõt.

6/8 taktimõõt. Rütmi grupid kuueteistkümnendiknootidega. Grupeerimine. Sünkoop (vt. lisa 7), triool (vt. lisa 8). Pidekaare lihtsamad variandid:(vt. lisa 9)

2) Helistikud.

Viie märgiga duurid ja mollid.

3) Intervallid.

Lihtintervallide ehitamine ja laulmine helistikus ning antud noodist üles ja alla.

Intervallide järgnevuste laulmine ja kuulamine.

Suurendatud ja vähendatud intervallid lahendustega duuris ja harmoonilises mollis.

<4 IV astmelt lahendusega v.6 duuris, s.6 mollis, >5 VII astmelt lahendusega s.3 duuris, v.3 mollis. Harmoonilises mollis <2 VI astmelt lahendusega p.4,

>7 VII astmelt lahendusega p.5.

4) Akordid.

Põhikolmkõlade pöörded. >VII lahendusega duuris ja harmoonilises mollis.

Akordide tähistused astmenumbritega.

Kadentsid: lihtkadentsid - autentne (I V I) ja plagaalne (I IV I);

liitkadentsi esimene (I IV V I) ja tene kuju (I IV K64 V I).
Harmoonilised järgnevused 4 kuni 8 takti.
[Dominantseptakordi pöörded].

VI õppeaasta

PÕHIEESMÄRK: Dominantseptakordi pöörded lahendustega duuris ja mollis. Harmooniline duur. Neljahäälsed järgnevused.

NÕUDED:

1) Rütm ja taktimõõt.

Pidekaarega rütmid

[Keerukamad variandid]

6/8 taktimõõdus punkteeritud rütmid. Taktimõõdud 2/2, 3/2 ja 6/4.

2) Helistikud.

Kuue märgiga duurid ja mollid.

Harmooniline duur.

Kromaatilised läbiminevad ja abihelid.

[Mõisted: kaldumine ja modulatsioon].

3) Intervallid.

Harmoonilises duuris <2 VI astmelt lahendusega p.4; >7 VII astmelt lahendusega p.5.
Ehitamine ja laulmine.

4) Akordid.

Põhikolmkõlad harmoonilises duuris.

Dominantseptakordi pöörded lahendusega duuris ja harmoonilises mollis:

I pööre V65 (D65) lahendusega I (T, t); II pööre V43 (D43) lahendusega I (T, t),

III pööre V2 (D2) lahendusega I6 (T6, t6).

Neljahäälsed harmooniliste järgnevuste (4-8 takti) kuulamine ja laulmine.

[v.VII7 ja >VII7 ehitamine ja lahendamine duuris ja harmoonilises mollis].

5) Diktaat.

[Üksikute kromaatiliste abi- ja läbiminevate helidega].

VII õppeaasta

PÕHIEESMÄRK: Intervallid ja akordid. Ehitamine, kuulamine, laulmine.

NÕUDED:

1) Rütm ja taktimõõt.

Keerukamad süngoobid ja pidekaarega rütmid.

Segataktimõõt. Vahelduvtaktimõõt.

2) Laadid.

Seitsme märgiga duurid ja mollid.

Kaldumine ja modulatsioon. I järgu sugulushelistikud.

[Pentatoonika. Diatoonilised laadid. Kromaatileine duur ja moll. Ehitamine ja laulmine].

3) Intervallid.

Kõikide läbivõetud intervallide kordamine.

[>5 II astmelt lahendusega v.3 ja <4 VI astmelt lahendusega s.6 harmoonilises duuris]

4) Akordid.

v.VII7 põhikujus lahendusega duuris, >VII7 põhikujus lahendusega harmoonilises duuris ja harmoonilises mollis.

II7 põhikujus duuris ja mollis.

Tutvumine akordimärkidega.

Neljahäälsed harmoonilised järgnevused. [II; III ja VI astme kolmkõlad].

5) Diktaat.

Üksikute kromaatiliste abi- ja läbiminevate helidega.

Vanema astme lõpueksam.

Kirjalik:

1. Diktaat - 2 erineva raskusastmega varianti, üks neist 6/8 taktimõõdus. Kirjutamise aeg maksimaalselt 30 minutit, mängitakse kuni 12 korda.

2. Järgnevus kitsas seades; 8 takti (kaks erinevat varianti). Mängitakse harmooniliselt kuni 6 korda.

3. Kõlade määramine (kuulamine) 8 küsimust; mängitakse harmooniliselt.

4. Teooria kogu ainekava ulatuses. Küsimused sisaldavad intervallide ja akordide ehtiamist ja määramist kuni 5 märgiga helistikes ja paralleelhelistikute ning võtmemärkide määramist kuni 7 märgiga helistikes (viuli- ja bassivõtmes).

Suuline (vastavalt piletile):

1. Heliredeli laulmine lisadega: loomulik või harmooniline duur või harmooniline või

meloodiline moll (kuni 6 märgini helistikes); lisaks põhikolmkõlad, üks dominantseptakordi pööre või juhtseptakord ja üks suurendatud või vähendatud intervall lauldud helistikus.

või

laulda kaks lihtintervalli antud noodist üles või alla ja kaks akordi antud helistikus

või

laulda järgnevus 4-6 takti (nt. I V64 I6 V43 I IV64 I).

NB! Toodud kolmest variandist tuleb vastata vähemalt ühele (kooli valikul).

2. Rütmiharjutuse koputamine (8 takti).

3. Võõra harjutuse laulmine kuni 4 märgini helistikes.

[Aasta jooksul õpitud harjutuse laulmine].

Kasutatavad õpikud:

Ene Krigul „Solfedžo I klassile”

Ene Krigul „Solfedžo II klassile”

Katrin Peetsalu „Solfedžo III klassile”

Anneli Petersoo „Solfedžo III klassile”

Anneli Petersoo „Solfedžo IV klassile”

Silja Aavik „Solfedžo V klassile”

Silja Aavik „Solfedžo VI klassile”

Silja Aavik „Solfedžo VII klassile”

Töövihikud I – VII klass.

Maire Toom „Harmoonilised järgnevused”

III MUUSIKALOO AINEKAVA.

Muusikaloo tund toimub 1x nädalas à 45 minutit.

IV klass: õppeaasta hõlmab lühiülevaadet järgmistest teemadest:

- 1) muusikalised väljendusvahendid
- 2) pillide tundmine – rahvapillid, sümfooniaorkestri pillid
- 3) erinevad orkestriliigid
- 4) helitöö ülesehitus
- 5) muusikažanrid

Kasutusel on A.Kõlari õpik „Muusikalugu”

V klass: helikunsti areng selle algusaegadest kuni 18.saj. lõpuni. Suurem tähelepanu on pööratud barokieelsele perioodile.

Kasutusel on M.Tomsoni õpik „Lühiülevaade muusikaloost”

VI klass: põhiteemaks on 19.saj. romantism (Lääne-Euroopa, Venemaa, Põhja- ja Baltimaade heliloojad.).

Peaesmärgiks on tutvuda kõigi naabermaade muusikalooga.

Kasutusel on K.Peetsalu õpik „lühiülevaade muusikaloost”.

VII klass:

- 1) 19. saj – 21.saj. muusikalugu – impressionism, ekspressionism, neoklassitsism. Erinevate stiilide kuulamine ja võrdlus.
- 2) Eesti muusika:
  - Rahvapillid
  - Vanem rahvalaul
  - Uuem rahvalaul
  - Asjaarmastajad heliloojad
  - Professionaalsed heliloojad
  - Eesti koorimuusika
  - Eesti sümfooniline muusika
  - Operid, balletid

EKSAM:

- Muusika ajalugu 13. – 21.sajandil – kokkuvõte, analüüs, näited.
- Eesti muusika – kokkuvõte, analüüs, näited.